

Brug af somatiske sundhedsyndelser blandt personer med psykisk sygdom

Sara Viskum Leth¹, Marianne Lisby¹, Marianne Johansson Jørgensen², Lisbeth Uhrskov Sørensen³

¹ Center for Akutforskning, Aarhus Universitet og Aarhus Universitetshospital, ² Forskningsenheden, Regionshospitalet Horsens, ³ Psykiatrien, Aarhus Universitetshospital

Baggrund

Personer med psykiske lidelser har øget risiko for somatiske sygdomme og anvender somatiske sundhedsyndelser hyppigere end personer uden psykiske lidelser. Et højt sundhedsforbrug betyder dog ikke nødvendigvis, at man får rettidig eller tilstrækkelig behandling. Dette afspejles blandt andet i, at personer med psykiske lidelser har øget risiko for akutte somatiske kontakter, potentielt forebyggelige somatiske indlæggelser og 30-dages genindlæggelser sammenlignet med den øvrige befolkning. Da sådanne indikatorer ofte anvendes som mål for kvaliteten i sundhedsvæsenets ydelser, peger denne overrisiko på et væsentligt problem i relation til både ulighed i sundhed og folkesundhed. Der mangler fortsat viden om, hvordan brugen af somatiske sundhedsyndelser blandt personer med psykiske lidelser varierer på tværs af kontakttyper, grupper af psykiske lidelser og aktionsdiagnoser.

Formål

Formålet med delstudiet er at beskrive og sammenligne somatisk sundhedsbrug blandt borgere med og uden psykiske lidelser. Delstudiet undersøger dels det generelle forbrug af somatiske sundhedsyndelser i primær og sekundær sektor, og dels indikatorer for potentielt suboptimale somatiske forløb. Derudover undersøges variation af forbruget på tværs af specifikke grupper af psykiske lidelser og aktionsdiagnoser.

Metode

Delstudiet udføres i perioden 2026-2028 og gennemføres som et populationsbaseret kohortestudie med dynamisk kohortedesign baseret på TVÆRSPOR-kohorten. Studieperioden løber fra 1. januar 2017 til 31. december 2025 med en baseline look-back periode fra 1. januar 2012 til 31. december 2016. Kildepopulationen omfatter alle borgere ≥ 18 år, som på et tidspunkt i perioden var registreret med bopæl i Region Midtjylland. Populationen med psykisk sygdom identificeres ved hjælp af forudbestemte kriterier for diagnosekoder og receptafhentninger, mens sammenligningspopulationen udgøres af personer, der ikke opfylder betingelserne for psykisk sygdom. Afhængige variable omfatter kontakter til almen praksis, speciallæge og vagtlæge, akutte hospitalskontakter, akutte indlæggelser, varighed af hospitalskontakter, forebyggelige indlæggelser, 30-dages genkontakter/genindlæggelser og gentagne akutte kontakter/indlæggelser.

Studiets forventede anvendelse i praksis

Som et deskriptivt registerbaseret og vidensgenererende projekt, forventes resultaterne at blive anvendt til at identificere patientgrupper, sygdomsgrupper og kontakter, hvor der ligger et yderligere opmærksomhedsbehov og forbedringspotentiale. Resultaterne forventes desuden at danne grundlag for videre udvikling af forbedringsprojekter, indsatser og prioriteringsområder, gennem formidling til relevante kliniske, politiske og organisatoriske aktører. I forskningsøjemed forventes resultaterne at anvendes som grundlag for videre forskning i området, herunder videre analyser af områder med et stort opmærksomhedsbehov samt risikoprædiktioner af højrisikogrupper.